

Cultuurhistorisch Centrum Oldambt

Zonder verleden geen toekomst

Beleidsplan 2025-2029

CHC Oldambt

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
De organisatie	4
Wie wij zijn	4
Waar wij voor staan: onze kernwaarden	5
Wat wij doen: onze kerntaken en doelen	5
Missie	6
Visie	8
Speerpunten 2025-2029	9
1. <i>Spatial history</i> op de onderzoeksagenda	10
2. Toegankelijkheid en zichtbaarheid	13
3. Verduurzaming	13
Organisatie en financiën	14
Referenties	16
Verantwoording afbeeldingen	17
Organisatiegegevens	18

Voorwoord

Voor u ligt het vijfjarige beleidsplan van het Cultuurhistorisch Centrum Oldambt (CHCO, CHC Oldambt). Dit plan komt voort uit een kritische reflectie op recente ontwikkelingen in de wetenschap, de erfgoedsector en de maatschappij, en uit een eveneens kritische reflectie op onze eigen rol als organisatie. We bouwen voort op de geschiedenis van de stichting – een erfenis van maar liefst 26 jaar onderzoek doen, publiceren en projectorganisatie. Dit biedt ons een stevig fundament, maar we zien ook dat we met de tijd mee moeten bewegen om onze relevantie te bewaken. Het is voor ons, net als voor elke andere erfgoedorganisatie in deze tijd, essentieel om relevant te blijven: zonder verleden immers geen toekomst.

Erfgoed is onmisbaar als je het heden wilt begrijpen. Het helpt ons te begrijpen waar we vandaan komen en hoe we ons als samenleving in de regio ontwikkeld hebben door de tijd heen – iets waar niets en niemand geheel los van kan staan. Erfgoed is daarom een onmisbare bouwsteen om *sense of place* te vormen.

Daarnaast hebben we het verleden ook nodig om aan de toekomst te werken. Wat vertelt het verleden ons? Wat kan ons inspireren en moed geven? Welke gevaren zijn er? We gaan laten zien dat erfgoed essentieel is om te bouwen aan een duurzame toekomst. Dat is waar wij voor gaan staan de komende jaren.

De organisatie

4

Wie wij zijn

Het Cultuurhistorisch Centrum Oldambt is een culturele ANBI en valt onder Stichting Geschiedschrijving Oldambt, opgericht in 1998 in Scheemda. We onderzoeken, verzamelen en vertellen de verhalen van het Oldambt. De stichting heeft als doel om de Oldambtster geschiedenis breed toegankelijk te maken door middel van publicaties en om een actieve rol te spelen in wetenschap en cultuurtoerisme. Ons team bestaat uit een onbezoldigd bestuur, een betaalde directie en een groep enthousiaste en toegewijde vrijwilligers. Samen zetten wij ons twee dagen per week in voor de stichting. We werken veel samen met andere organisaties, binnen en buiten de regio, zoals Stichting Landschap Oldambt en het Grunneger Cultuurcentrum te Scheemda.

Op moment van schrijven is het CHC Oldambt gevestigd in het historische deel van het oude gemeentehuis te Scheemda.

“We onderzoeken, verzamelen en vertellen de verhalen van het Oldambt.”

Waar wij voor staan: onze kernwaarden

- Maatschappelijk relevant
- Interdisciplinair
- Laagdrempelig
- Flexibel
- Innovatief

Wat wij doen: onze kerntaken en doelen

- cultuurhistorisch onderzoek;
- een vraagbaak zijn voor inwoners en andere organisaties bij o.a. stamboomonderzoek, toponymisch onderzoek en cultuurhistorische vraagstukken;
- werven, bewaren en ontsluiten van archieven, foto's, boeken en historische objecten;
- (interdisciplinair) samenwerken met andere organisaties binnen en buiten de regio;
- publieksprojecten en publicaties verzorgen.

Het is onze missie om de verhalen van het Oldambt te onderzoeken, te verzamelen en te vertellen. Hierin staan vier pijlers centraal.

1. Bewaren en ontsluiten

We bewaren onze collectie voor de toekomstige generaties en maken deze toegankelijk voor een breed publiek. Onze collectie bestaat uit:

- maatschappelijke archieven;
- beeldarchieven (ontsloten via Beeldbank Groningen);
- een bibliotheek;
- objecten die uit het Oldambt komen of die daar aantoonbaar een sterke verbinding mee hebben en/of een belangrijk aspect van de regionale geschiedenis vertegenwoordigen.

2. Vertellen en beleefbaar maken

We organiseren erfgoedprojecten en publiceren over de geschiedenis (in verschillende vormen) om de verhalen van het Oldambt door te geven en beleefbaar te maken. Voorbeelden daarvan zijn de jaarlijkse Open Monumentendag, tentoonstellingen, publicaties, lezingen, rondleidingen en educatieve activiteiten. Inwoners en ander publiek spelen zelf ook een rol in het vertellen en beleven, wat wij faciliteren door methodes toe te passen als *oral history*, *citizen science*, co-creatie en participatie. Daarmee werken we in lijn met het Verdrag van Faro.

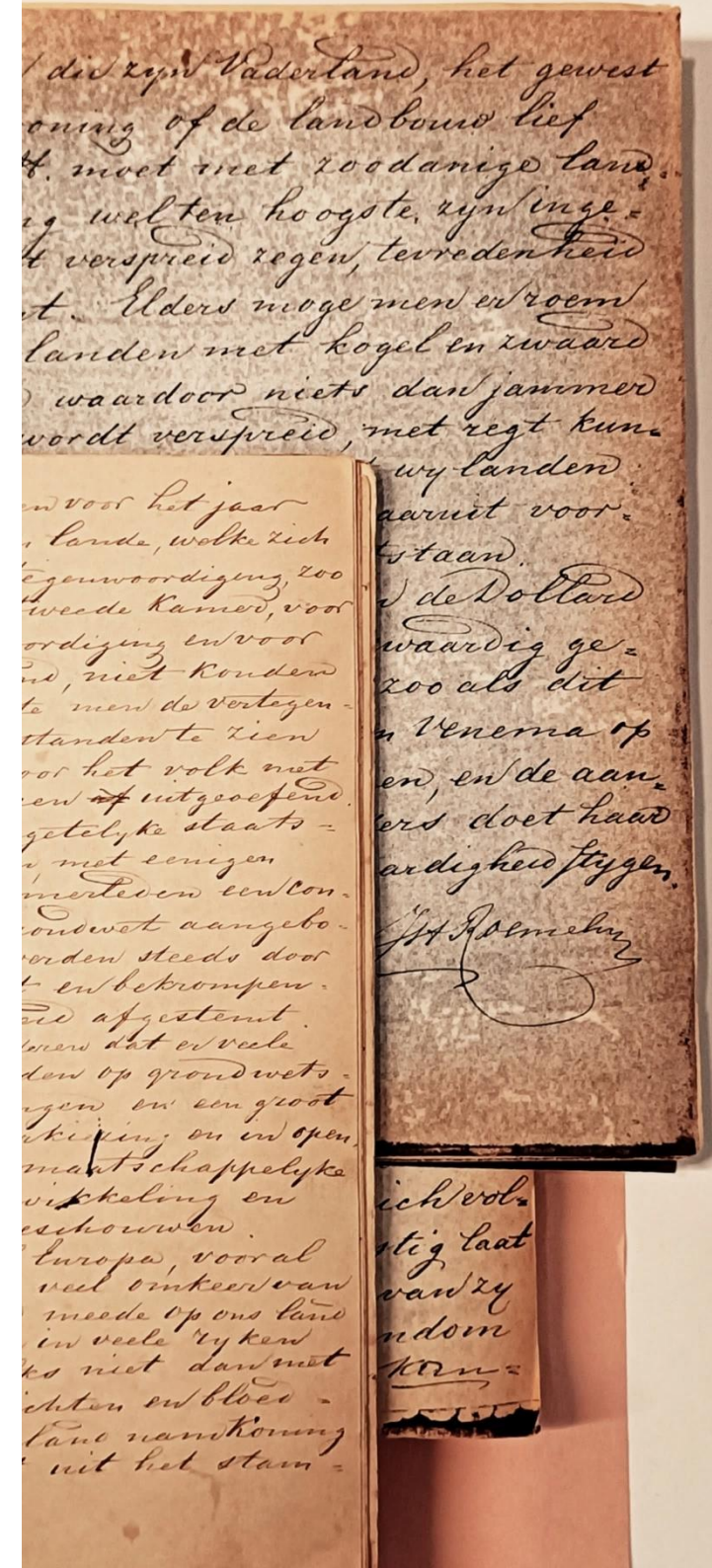
3. Ontdekken, verdiepen, inspireren

Door onze onderzoeksactiviteiten dragen we bij aan de regionale geschiedschrijving met nieuwe kennis en inzichten. We sluiten aan bij wat er speelt in de regio, brengen nieuwe verhalen en nuanceren ingesleten beeldvorming over de geschiedenis.

4. Verbinden en versterken

In onze projecten werken we zoveel mogelijk samen met andere instellingen van binnen en buiten de regio. Daarmee brengen we inwoners, instellingen en onderwijsorganisaties samen door middel van agile projectmanagement.

Als regio-brede organisatie zoeken we verbinding met andere erfgoedinstellingen, maar we kijken ook verder dan dat. Samenwerking biedt namelijk ook houvast voor onze doelstelling om interdisciplinair te werken. Door ook buiten onze eigen discipline te kijken en projecten op te zetten die aan veel aspecten van de samenleving raken, ontdekken we nieuwe perspectieven. Dit levert nieuwe inzichten op en vergroot de impact van en draagvlak voor projecten. We laten daarmee ook zien dat erfgoed en cultuurhistorie overal in de samenleving relevant zijn.

Visie

In een wereld die steeds kleiner wordt en waarin de toekomst onzeker is, biedt erfgoed houvast. Erfgoed verbindt mensen aan hun omgeving en aan elkaar. Deze verbinding willen we actief en bewust stimuleren. We willen cultuurhistorisch besef in de regio vergroten en daarmee de identiteiten van de regio versterken – een regio om trots op te zijn! Door een link tussen verleden, heden en toekomst te leggen, willen we met erfgoed verrassende perspectieven op vandaag en morgen ontdekken en laten zien.

In de praktijk betekent dit dat we ons midden in de samenleving willen positioneren en bij actuele kwesties aan willen sluiten met onze onderzoeksthema's en publieksprojecten. Daarmee kunnen we een platform voor informatie(uitwisseling) en debat bieden. De vraag die daarbij iedere keer weer centraal komt te staan is: waar komen we vandaan? Maar ook: wie willen we zijn?

“Door een link tussen verleden, heden en toekomst te leggen, willen we met erfgoed verrassende perspectieven op vandaag en morgen ontdekken en laten zien.”

Speerpunten

2025-2029

1. *Spatial history* op de onderzoeksagenda

Het Oldambt is voor een groot deel een plattelandsregio. Hieraan ontleent de streek veel van zijn identiteit. In het Programma Cultuur Oldambt 2024-2030 wordt benadrukt dat de gemeente Oldambt bij uitstek de plek is voor een “synergie tussen landschap, cultuur en erfgoed.”¹ Hier sluiten wij ons bij aan en voor ons zijn deze drie elementen eigenlijk niet los van elkaar te zien. In de komende jaren hebben we daarom speciale aandacht voor *spatial history*, ruimtelijke geschiedenis.

Waarom *spatial history*? Door aandacht te besteden aan ruimtelijke geschiedenis (stad én platteland) kunnen we beter aansluiten bij actuele vraagstukken die spelen in de regio en dragen we bij aan leefbaarheid, *place identity* en (*cultural*) *placemaking* in het Oldambt. We laten zien dat geschiedenis een essentiële rol speelt om het Oldambt van de toekomst vorm te kunnen geven (zonder verleden geen toekomst!).

Op de planning staan bijvoorbeeld de projecten “Vergeten landschap: historische gewassen uit het Oldambt” en “Viertorenkerk, symbool van het Oldambt,” maar we gaan ook experimenteren met ruimtelijke methodes, zoals *countermapping*. In het kader van ruimtelijke methodes hebben wij ons voorgenomen om ons in 2025 aan te sluiten bij het non-profitprogramma van Esri, een softwarebedrijf gespecialiseerd in GIS-technologie. Hun software kan ons helpen in ons onderzoek en in het visueel en publieksvriendelijk maken van resultaten en verhalen.

---

¹ Gemeente Oldambt, “Programma Cultuur Oldambt 2024-2030,” 6.

Spatial history

Spatial history gaat over mens en omgeving door de tijd heen en maakt gebruik van methodes uit de ruimtelijke wetenschap. Een locatie of regio is niet alleen maar het toneel waar geschiedenis zich op afspeelt, maar geldt als een belangrijke factor in de loop van de geschiedenis en andersom bepaalt de geschiedenis ook de vorming van een ruimte.²

We positioneren ons hiermee in de traditie van de spatial turn in de wetenschap, een beweging die in de jaren 1970 en 1980 vaste vorm begon aan te nemen met denkers als Foucault en Lefebvre.³ De spatial turn vond plaats in veel

disciplines, van de literatuurwetenschap tot de politicologie. Met de ontwikkeling van technologieën als GIS (Geografische Informatie Systemen) en het breed toegankelijk en toepasbaar worden daarvan heeft de spatial turn inmiddels weer een nieuwe impuls gekregen.⁴

Deze focus betekent niet dat we ons begeven in geografisch determinisme, maar dat we ruimte, geografie, landschap en natuur als een belangrijke factor aandragen in historisch onderzoek zonder andere factoren (zoals politiek, religie, economie etc.) uit te sluiten: we zien het geheel als een wisselwerking binnen een complex systeem.

“Door aandacht te besteden aan ruimtelijke geschiedenis (stad én platteland) kunnen we beter aansluiten bij actuele vraagstukken die spelen in de regio.”

² Richard White, “What is spatial history?” (Stanford: Stanford University Spatial History Lab, 2010), 1-2.

³ Bijvoorbeeld: Henri Lefebvre, “La Production de l’Espace” (1974); Michel Foucault, “Des Espaces Autres” (1967).

⁴ Barney Warf en Santa Arias, *The Spatial Turn: Interdisciplinary perspectives* (Londen: Routledge, 2009), 1; Alexander von Lünen en Charles Travis, *History and GIS: Epistemologies, considerations and reflections* (London: Springer, 2013), 3.

2. Toegankelijkheid en zichtbaarheid (fysiek en digitaal)

Het is belangrijk dat mensen ons en onze collectie in de komende jaren steeds gemakkelijker kunnen vinden en bereiken. Dit geldt zowel voor onze fysieke als digitale aanwezigheid. We ondernemen de volgende stappen:

- onze *digital presence* vergroten door actief te zijn op social media en op onze website;
- onszelf op de kaart zetten binnen het professionele culturele netwerk door actief deel te nemen aan overkoepelende instanties zoals Sterke Musea, Cultuurplatform Oldambt en Erfgoedpartners;
- werken aan een efficiënte en effectieve marketing;
- waar mogelijk meer zichtbaarheid geven aan ons fysieke onderkomen;
- het digitaliseren van onze collectie en andere inhoud. Onze beeldbank is inmiddels grotendeels gedigitaliseerd. We willen dit ook bewerkstelligen voor ons archief en onze bibliotheekcatalogus;
- bij gebrek aan een eigen expositieruimte in ons huidige (tijdelijke) onderkomen, brengen wij onze projecten naar de mensen toe.

3. Verduurzaming: toekomstbestendig en circulair werken

We omarmen het begrip duurzaamheid in de breedste zin van het woord, van toekomstbestendig worden tot circulaire werken. Dit krijgt als volgt vorm:

- maatschappelijk relevant zijn en blijven, wat nauw samenhangt met het aansluiten bij actuele vraagstukken benoemd onder speerpunt 1;
- jongere doelgroepen betrekken, zodat we in de toekomst ons bestaansrecht kunnen bewaken. Dit doen we door het barrière model van Tait en anderen⁵ naast onze strategieën te leggen en de barrières te verlagen waar mogelijk;
- circulair werken als het gaat om promotie- en tentoonstellingsmateriaal, zoals het investeren in duurzame materialen die hergebruikt kunnen worden en lang meegaan;
- onze collectie conserveren voor de toekomstige generaties met goede klimaatbeheersing en een helder collectiebeleid.

⁵ Tait et al. "How can we engage more young people in arts and culture? A guide to what works for funders and arts organisations" (Londen: Mohn Westlake, 2019), 9.

Organisatie en financiën

Het CHC Oldambt bestaat op moment van schrijven uit een onbezoldigd bestuur, een professionele kracht en een groep toegewijde vrijwilligers. We ontvangen een structurele subsidie van €24.331,- van de gemeente Oldambt, die aangevuld wordt met €6.600,- om de beiaardier van het carillon in Winschoten te bezoldigen en met een verkapte subsidie in de vorm van accommodatie. Verder genereren we inkomsten uit de bijdragen van donateurs en de verkoop van boeken en historisch beeldmateriaal uit onze beeldbank. Om onze onderzoeks- en publieksprojecten te financieren zijn we afhankelijk van fondsen. Om deze fondsen te werven, zijn uren van de directie nodig. Daarom heeft het bestuur besloten om deze beleidsperiode de eigen reserves aan te spreken om de uren van de directie uit te breiden naar 20 uur per week. Op deze manier hopen we de komende tijd meer momentum te genereren.

Referenties

Foucault, Michel. “Des Espaces Autres.” *Architecture, Mouvement, Continuité*, nr. 5 (1984): 46-49. Gebaseerd op een lezing uit 1967.

Gemeente Oldambt. “Programma Cultuur Oldambt 2024-2030.”

Lefebvre, Henri. “La Production de l’Espace.” *L’Homme et la société* 31, nr. 1 (1974): 15-32.

Lünen, Alexander von en Charles Travis. *History and GIS: Epistemologies, considerations and reflections*. Londen: Springer, 2013.

Tait, Rachel, Angela Kail, Jennifer Shea, Rosie McLeod, Nicola Pritchard en Fatima Asif. “How can we engage more young people in arts and culture? A guide to what works for funders and arts organisations.” London: Mohn Westlake, 2019.

Warf, Barney en Santa Arias. *The Spatial Turn: Interdisciplinary perspectives*. Londen: Routledge, 2009.

White, Richard. “What is spatial history?” Stanford: Stanford University Spatial History Lab, 2010.

Verantwoording afbeeldingen

p. 1: D'Olle Witte te Winschoten, collectie CHC Oldambt.

p. 2: Uitzicht vanaf molen Edens, Winschoten, door F. Tahl, collectie CHC Oldambt.

p. 4: Gemeentehuis te Scheemda, collectie CHC Oldambt.

p. 8: Koolzaadveld, 2017, collectie CHC Oldambt.

p. 10: Graanveld, J. Doniyorovich, Wikimedia commons,
https://commons.m.wikimedia.org/wiki/File:WHEAT_is_a_group_of_herbaceous_plants.jpg

p. 12: Hooiland, 1920, Collectie CHC Oldambt.

p. 14: Boerderij Kloostergare te Zandhoogte, 1974, Collectie CHC Oldambt.

p. 15: Gezicht op de Eems, 1934, collectie CHC Oldambt.

Organisatiegegevens

Website: www.chcoldambt.nl
Email: info@chcoldambt.nl
Telefoon: 06 12 46 18 49
Bezoekadres: Esbörgstraat 1, 9679 BS, Scheemda
Postadres: Brugstraat 2, 9679 BR, Scheemda
KVK: 02063839
Bank: NL87 ABNA 0520 8148 86
RSIN: 814999384

CHC Oldambt